# MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być synonimiczny wobec modelu. Oceniając pracę ucznia należy stosować punktację z modelu.
Uwaga: za pełną odpowiedź przyznaje się maksymalną liczbę punktów, za niepełną – wskazaną w rubryce „punkty cząstkowe". Nie należy przyznawać połówek punktów. Za brak odpowiedzi lub odpowiedź błędną nie przyznaje się punktów.

| Nr zad. | Odpowiedzi | Punkty | |
|---|---|---|---|
| | | maks. | cząstk. |
| **1.** | Istotą poprawnej odpowiedzi powinno być zauważenie, że ludzie mają skłonność do uznawania jakiegoś zachowania za poprawne, gdy jest ono właściwe dla większości ludzi; że większość ma rację. | **1** | 0 |
| **2.** | np.:<br>– informują, że dany produkt jest najczęściej kupowany/ma największą sprzedaż<br>– przedstawiają wykresy, które mają świadczyć o jakości produktu<br>– wykorzystują wizerunki znanych ludzi, np. aktorów, polityków, prezenterów telewizyjnych<br>– drukują estetyczne ulotki z numerem konta oraz nazwiskami i podpisami znanych ofiarodawców<br>– w miejscach publicznych umieszczają przezroczyste skarbonki z informacją o celu zbiórki pieniędzy | **1** | 0 |
| **3.** | *Bądź taki jak oni.* | **1** | 0 |
| **4.** | np.:<br>– zjawisko znieczulicy społecznej/niewiedza wielu<br>– zjawisko rozproszonej odpowiedzialności<br>– zasada społecznego dowodu słuszności<br>– strach | **2** | 1<br>(za jedno zjawisko) |
| **5.** | np.:<br>akapit 1. – pytanie skłania do zastanowienia, refleksji; służy zaciekawieniu czytelnika; otwiera problem (pełni funkcję kompozycyjną)<br>akapit 6. – ilustrują stereotypy myślowe; pełnią funkcję stylistyczną; retoryczną (równoważą racje) | **2** | 1 |
| **6.** | np.:<br>– poczucie niepewności jednostki/znalezienie się w sytuacji niejasnej i dwuznacznej<br>– zachowania ludzi, którzy są do nas podobni<br>– lęk | **1** | 0 |
| **7.** | np.:<br>– własna niepewność/brak informacji o jakości truskawek<br>– przekonanie, że inni wiedzą, które truskawki są lepsze<br>– naśladowanie zachowań innych – ustawienie się w kolejce za innymi osobami | **2** | 1 |
| **8.** | np.:<br>– Uświadom sobie istnienie oddziaływania społecznego dowodu słuszności!<br>– Rozpoznaj fałsz w otrzymanej informacji!<br>– Nie zaniechaj działania, ale je zmodyfikuj!<br>– Przejmij kontrolę!<br>*Uwaga: uznajemy odpowiedzi tylko w trybie rozkazującym.* | **2** | 1<br>(za 2 rady) |
| **9.** | Należy zwrócić się o pomoc do konkretnej osoby. | **1** | 0 |
| **10.** | użycie zaimka i czasownika w 2 os. lp. służy:, np.:<br>– nawiązaniu kontaktu z (każdym) czytelnikiem<br>można uznać: – autorka zwraca się do każdego z osobna<br>użycie trybu rozkazującego służy:, np.:<br>– perswazji/przekonaniu do określonych zachowań<br>*Uwaga: uznajemy odpowiedzi uogólnione, odnoszące się do obu form jednocześnie.* | **2** | 1 |
| **11.** | – jest klamrą kompozycyjną<br>można uznać:<br>– w 1. akapicie pełni funkcję wprowadzenia do problematyki artykułu<br>– w 15. stanowi puentę | **2** | 1<br>(za odp. częściową) |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **12.** | B.<br>Uzasadnienie, np.:<br>– wzmacnia perswazję<br>– służy uwiarygodnieniu rozważań<br>– unaocznia rozważane w tekście problemy | **2** | 1 |
| **13.** | Istotą poprawnej odpowiedzi jest zauważenie, że niedobrze jest bezrefleksyjnie naśladować tłum; w odpowiedzi musi być negatywna ocena takiego zachowania, np.:<br>Ludzie, wbrew rozsądkowi, logice, zasadom moralnym, w tłumie podporządkowują się większości, co prowadzi do obojętności wobec innych, do irracjonalnych zachowań. | **1** | 0 |
| **RAZEM** | | **20** | |

Temat 1. **Opisz sytuację, w jakiej został ukazany Mąż we fragmencie *Nie-Boskiej komedii* Zygmunta Krasińskiego. W kontekście I części dramatu przedstaw przyczyny rodzinnej tragedii bohatera.**

**I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 25 punktów)**

**punktacja**

**1. Wstępne rozpoznanie i usytuowanie fragmentu w I części dramatu**, np.: **0-2**
   a. powołanie przez Chór Złych Duchów fałszywych ideałów romantycznych,
   b. sytuacja po ślubie z Marią,
   c. spotkanie Męża z Dziewicą (podczas gdy w domu odbywa się chrzest Orcia),
   d. zdrada, której dopuszcza się bohater,
   e. obecność świata rzeczywistego i świata fantastycznego.

**2. Mąż – prezentacja bohatera**, np.: **0-4**
   a. poeta romantyczny,
   b. żyje w świecie marzeń i wyobraźni,
   c. kocha ideał kobiety, który stworzył,
   d. postępuje niemoralnie,
   e. czuje się jednostką wybitną,
   f. gardzi światem i zwykłymi ludźmi,
   g. skazuje siebie na potępienie.

**3. Sytuacja Męża** *(na podstawie fragmentu)*, np.: **0-8**
   a. niedawno poślubiony małżonek i ojciec maleńkiego dziecka,
   b. przeżywa dramat jako poeta (*ażem stał się igrzyskiem szatanów),*
   c. kuszony przez złe duchy,
   d. poddany pokusom romantycznej kochanki i sławy,
   e. traktuje małżeństwo jako zdradę ideałów romantycznych,
   f. podąża za Dziewicą – pozornym wcieleniem ideału romantycznej miłości,
   g. ulega pokusom poezji (Dziewica-Muza – dzieło szatana),
   h. ulega pokusom natury (piękna okolica zamienia się w skaliste i groźne urwisko),
   i. dostrzega swój błąd (Dziewica okazuje się rozkładającym się trupem, a Mąż przeklętym poetą),
   j. Anioł Stróż wskazuje mu rodzinę jako prawdziwą wartość.

**4. Przyczyny tragedii rodzinnej bohatera** *(na podstawie I części dramatu)*, np.: **0-8**
   a. nieumiejętność przezywania rodzinnego szczęścia,
   b. uleganie własnym pragnieniom i wyobrażeniom,
   c. niemożność połączenia tego, co boskie, poetyckie, z tym, co ziemskie, ludzkie,
   d. rozbieżność między zasadami moralnymi a uwodzicielskim pięknem poezji (opuszczenie domu dla (wyobrażonej) Dziewicy),
   e. dążenie do absolutu,
   f. egotyzm bohatera,
   g. konflikt ról: mąż (ojciec rodziny) – romantyczny poeta,

h. porzucenie żony i syna – w mniemaniu Męża istot nierozumiejących poezji,
i. pragnienie osiągnięcia poetyckiej sławy przyczyną rozkładu małżeństwa,
j. obłęd i śmierć Marii,
k. zbyt późne zrozumienie przez Męża wartości rodziny.

**5. Podsumowanie** **0-3**

**pełne,** np.: powinno dotyczyć sytuacji Męża i przyczyn rodzinnej tragedii bohatera oraz ich związku z wymową dramatu; *(3)*

**częściowe**, np.: powinno dotyczyć sytuacji Męża i przyczyn rodzinnej tragedii bohatera; *(2)*

**próba podsumowania**, np.: powinna dotyczyć sytuacji Męża lub przyczyn rodzinnej tragedii bohatera. . *(1)*

Temat 2. **Na podstawie wierszy Juliusza Słowackiego i Leopolda Staffa porównaj przedstawione w nich postawy poetów wobec życia, ludzi oraz własnej twórczości.**

**I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 25 punktów)**

**Punktacja**

**1. Wstępne rozpoznanie wypowiedzi i zasady zestawienia tekstów,** np.: **0-1**

a. liryka bezpośrednia,
b. utwory będące podsumowaniem życia
c. utwory z różnych epok i konwencji.

*Testament mój*

**2. Postawa wobec życia,** np.: **0-4**

a. Poeta stylizuje wypowiedź na testament,
b. ocenia swoje życie jako nieszczęśliwe (wypełnione cierpieniem),
c. żegna się z życiem w smutku,
d. czuje się samotny,
e. ma świadomość ulotności ludzkiej egzystencji (*Imię moje tak przeszło jako błyskawica*),
f. nie zostawił po sobie potomka ani naśladowców,
g. jest dumny ze swojej służby dla ojczyzny (ma poczucie spełnionego obowiązku),
h. czuje się dziedzicem narodowych wartości wyznawanych przez przodków (*płaszcz na moim duchu był nie wyżebrany*).

**3. Postawa wobec ludzi,** np.: **0-4**

wobec przyjaciół:

a. stara się dzielić z ludźmi ich życie (troski, cierpienie),
b. ceni przyjaciół; jest wdzięczny za ich miłość i oddanie,
c. oczekuje, że przyjaciele dadzą świadectwo jego życiu (będą pośrednikami między nim a narodem),
d. kocha matkę (ma świadomość, że będzie ona cierpieć po jego śmierci),

wobec narodu:

e. przyjmuje postawę przewodnika duchowego (wieszcza),
f. pragnie wolności dla narodu,
g. przestrzega przed utratą nadziei,
h. wzywa do przyjęcia aktywnej postawy; do poświęcenia się dla ojczyzny,
i. podpowiada strategię przetrwania (należy nieść narodowi oświatę).

**4. Postawa wobec własnej twórczości,** np.: **0-3**

a. ma świadomość, że nie został zrozumiany przez współczesnych,

b. ma pewność, że jego poezję docenią przyszłe pokolenia (motyw *exegi monumentum*),
c. wierzy, że twórczość zapewni mu nieśmiertelność (*motyw non omnis moriar*),
d. jest świadomy swojej wyjątkowości (indywidualizm), wartości swojej twórczości,
e. jest pewien, że jego poezja odegra ważną rolę w życiu narodu (przyniesie mu duchową odnowę).

***

**5. Postawa wobec życia,** np.: **0-4**
a. poeta czuje się spełniony,
b. jest optymistą,
c. akceptuje zmienność życia (afirmuje życie we wszelkich przejawach),
d. zmienia się z upływem czasu,
e. kocha naturę,
f. czuje się częścią natury,
g. ceni wolność,
h. nie boi się śmierci i przemijania,
i. jest pogodzony z nieuchronnością śmierci.

**6. Postawa wobec ludzi,** np.: **0-3**
a. czuje się częścią wspólnoty,
b. mówi jako przedstawiciel swojego pokolenia,
c. ceni przyjaciół,
d. kocha ludzi, akceptuje (rozumie) ludzką naturę,
e. ma świadomość, że jest ostatni z pokolenia.

**7. Postawa wobec własnej twórczości,** np.: **0-3**
a. przedmiotem poezji czyni zwykłe przejawy życia,
b. nie pragnie hołdów (podziwu, zaszczytów),
c. nie pretenduje do roli przywódcy duchowego (nie tworzy dla tłumów),
d. wie, że jego twórczość nie zostanie zapomniana.

**8. Podsumowanie** **0-3**

**pełne,** np.: wskazanie podobieństw i różnic w postawach poetów wobec życia, ludzi oraz własnej twórczości; dostrzeżenie odmienności przesłania wierszy. *(3)*

**częściowe,** np.: wskazanie podobieństw **lub/i** różnic w postawach poetów wobec życia, ludzi oraz własnej twórczości; *(2)*

**próba podsumowania,** np.: wskazanie różnicy **lub** podobieństwa w postawach poetów wobec życia, ludzi **lub** własnej twórczości. *(1)*